

Universiteit
Leiden
Sociale Wetenschappen

Faculteit der Sociale Wetenschappen *Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg*

Uitgever: Faculteitsbestuur FSW
Datum: 19 oktober 2022, herziene versie 21 augustus 2026

Toelichting: Deze FSW Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg is tot stand gekomen op basis van de Gids Onderwijskwaliteitszorg van de Faculteit Wis- en Natuurkunde (FWN) van de Universiteit Leiden. Dank aan onze collega's die de structuur en organisatie van het kwaliteitszorgsysteem helder op papier hebben weten te zetten – sommige delen van deze FSW Gids zijn letterlijk hieruit overgenomen, andere delen zijn geparafraseerd. Tevens is gebruikgemaakt van beleidsdocumenten op universitair niveau, te weten: het strategisch plan (23-27), de onderwijsvisie (Learning@LeidenUniversity) en de zelfstudie instellingstoets Kwaliteitszorg. Het herziene NVAO-visitatierooster is meegenomen in de beschrijving van de externe kwaliteitszorg. Ook is m.b.t. de interne kwaliteitszorg in 21-22 opgesteld facultair beleid meegenomen, namelijk een beleidsnotitie m.b.t. de inrichting van cursus- en programmaevaluaties. Het faculteitsreglement van FSW is daarbij in acht genomen bij de totstandkoming van deze gids.

Inhoudsopgave

Faculteit der Sociale Wetenschappen	1
1. Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg: doelstellingen	4
1a. Voor wie is de Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg?	4
1b. Leeswijzer.....	4
2. Kwaliteitszorg: een definitie volgens de PDCA-cyclus	6
2a. Kwaliteitszorg volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus	6
2b. Interne Kwaliteitszorg	7
Interne kwaliteitszorg binnen het instituut	8
Interne kwaliteitszorg binnen de faculteit	9
Hoe is kwaliteitszorg georganiseerd, en waar zit FSW in deze organisatie?	9
2c. Externe Kwaliteitszorg.....	9
Algemeen: externe beoordeling van het interne kwaliteitszorgsysteem.....	10
Algemeen: externe beoordeling van de accreditatie van bestaande opleidingen	10
Welk kader wordt gehanteerd bij de beoordeling van een opleiding?	10
Wat omvat het beperkte accreditatiekader – wat wordt er beoordeeld?.....	11
Proces: hoe gaat een visitatie eraan toe?.....	11
Positieve, onder voorbehoud positieve en negatieve beoordelingen	12
3. Onderwijs bij FSW	13
3a. Vanuit welke visie op onderwijs en kwaliteitszorg opereert de UL?	13
3b. Vanuit welke visie op onderwijs en kwaliteitszorg opereert FSW?.....	14
Gezamenlijk gedragen kwaliteitszorg, gekenmerkt door heldere afspraken	14
Betekenisvolle en adequate gegevens verzamelen.....	15
3c. Hoe ziet het onderwijs bij FSW er concreet uit?	16
3d. Welke processen spelen, naast kwaliteitszorg, een rol bij het organiseren van het onderwijs?.....	16
4. Kwaliteitszorg: actoren en instrumenten	18
4a. Overzicht van actoren betrokken bij de Kwaliteitszorg binnen FSW	18
4b. Overzicht van de instrumenten die gebruikt (kunnen) worden bij de kwaliteitszorg, onderverdeeld naar organisatielaag en cyclus	19
Cursusevaluatie (jaarlijkse cyclus)	20
Opleiding (jaarlijkse cyclus)	20
Opleiding: programma-en curriculumevaluatie.....	21
Opleiding: overige instrumenten (voor jaarlijkse cyclus en/of programma-evaluatie).....	22
Opleiding (zesjaarlijkse cyclus via externe kwaliteitszorg)	22
Faculteit (jaarlijkse cyclus).....	23

5. Het Kwaliteitszorgsysteem bij FSW	24
<i>5a. Het Kwaliteitszorgsysteem bij FSW per actor, beschreven volgens de PDCA-cyclus</i>	<i>24</i>
Faculteitsbestuur	24
Instituutsbestuur	25
Opleidingsbestuur.....	26
Opleidingsdirecteur.....	26
Examencommissie.....	28
Toelatingscommissie.....	29
Faculteitsraad.....	29
Opleidingscommissie.....	30
Onderwijs Servicecentrum	30
<i>5b. Overige betrokkenen bij de kwaliteitszorg binnen FSW.....</i>	<i>31</i>
6. Samenhang tussen interne en externe kwaliteitszorg.....	32
Bijlage I: Academische jaarkalender Onderwijs & Kwaliteitszorg.....	34
Bijlage II: Overzicht visitaties & midterms 2025-2031, inclusief data waarop accreditatie verloopt...	35
<i>Overzicht visitaties & midterms 2025-2031.....</i>	<i>35</i>
<i>Accreditatiegegevens per opleiding</i>	<i>35</i>
Bijlage III: Conceptplanning midterm & visitatie, incl. actoren en verantwoordelijkheden	36

1. Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg: doelstellingen

1a. Voor wie is de Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg?

Bij de Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW) werken docenten hard om kwalitatief hoogstaand onderwijs te verzorgen voor hun studenten. Dit onderwijs wordt tevens gefaciliteerd door het ondersteunend personeel, diverse gremia, bestuurders en de beschikbare voorzieningen. Daarnaast wordt het onderwijs beïnvloed door de mogelijkheden -en uitdagingen- die de academische wereld en de Universiteit Leiden bieden.

Binnen deze gelaagde, complexe organisatie van onderwijs bestaat een facultair gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor (de kwaliteit van) het onderwijs bij FSW. Dit systeem van kwaliteitszorg wordt gedragen door de actoren, te weten studenten, docenten, onderwijsondersteunend personeel, leden van de medezeggenschap en bestuurders. Voor hen is het cruciaal om te weten hoe en wanneer zij kunnen reflecteren op (de kwaliteit van) het onderwijs en welke taken zij in dit proces vervullen. De FSW Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg biedt dan ook een beschrijving van de bij kwaliteitszorg betrokken rollen, taken en instrumenten – voor alle actoren, binnen de PDCA-cyclus (zie Hoofdstuk 5).

Bijvoorbeeld:

- Docenten kunnen met behulp van deze gids inzicht krijgen in hoe de diverse organisatielagen en beleidsambities hun onderwijs beïnvloeden – en kunnen reflecteren op hoe zij idealiter hun onderwijs willen inrichten en evalueren.
- Bestuursleden, leden van de medezeggenschap en ondersteunend personeel kunnen inzicht krijgen in de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) bij FSW, inclusief de jaarlijks terugkerende taken voor de diverse actoren, evenals de (korte- en langetermijn)planning.
- Leden van medezeggenschap kunnen inzicht krijgen in de verschillende beschikbare instrumenten om de kwaliteit van onderwijs mee te monitoren – FSW moedigt experimenteren van harte aan.
- (Nieuwe) beleidsmedewerkers onderwijs kunnen deze gids als inwerkdocument gebruiken.

1b. Leeswijzer

De FSW Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg informeert de betrokkenen bij het onderwijs over de taken en verantwoordelijkheden binnen het kwaliteitszorgsysteem bij FSW.

Dit wordt in de komende hoofdstukken als volgt uiteengezet:

- Hoofdstuk 2 beschrijft de algemene principes van interne en externe kwaliteitszorg en definieert de PDCA-cyclus;
- Hoofdstuk 3 bespreekt uitgangspunten op het gebied van onderwijsbeleid en kwaliteitszorg van FSW, en de bijbehorende onderwijsorganisatie;
- Hoofdstuk 4 benoemt de belangrijkste actoren en instrumenten betrokken bij de kwaliteitszorg;

- Hoofdstuk 5 vat de taken en verantwoordelijkheden voor FSW samen per actor, met behulp van de PDCA-cyclus, en;
- Hoofdstuk 6 beschrijft de samenhang tussen interne en externe kwaliteitszorg.

Samen werken aan goed onderwijs vereist actieve monitoring van de kwaliteit van het gegeven onderwijs. Ook is het nodig om onderlinge gesprekken te voeren over de conclusies en beleidsambities die met behulp van deze monitoring worden vastgesteld. Deze gids biedt kaders voor betrokkenen bij deze monitoring (docenten, ondersteuners en beleidsmedewerkers, medezeggenschapsleden, bestuurders), evenals uitgangspunten voor de gesprekken die over de uitgangspunten en beleidsambities gevoerd kunnen worden.

Deze gids is dan ook bedoeld als levend document: de doelstelling is daarbij om de beschrijving van (het beleid met betrekking tot) het onderwijs actueel te houden (zie Hoofdstuk 3 en Bijlage IV en V), en zowel informatie te verstrekken over de jaarlijkse interne kwaliteitszorgcyclus (Bijlage I) als de externe kwaliteitszorgcyclus (Bijlage II en III) bij FSW.

Geel gemarkeerde zaken zijn in ontwikkeling en worden aangevuld. Ook is het voor medewerkers mogelijk om wijzigingen aan te brengen in het document, deze worden waar mogelijk en van toepassing overgenomen. Bij overige op- of aanmerkingen over de inhoud van deze gids, graag contact opnemen met Mienieke van der Salm (beleidsmedewerker Onderwijs bij FSW) via kwalitytszorg-onderwijs@fsw.leidenuniv.nl.

2. Kwaliteitszorg: een definitie volgens de PDCA-cyclus

De allereerste vraag die moet worden beantwoord is: wat wordt er precies beoordeeld wanneer het de onderwijskwaliteit betreft, en wanneer heeft het beoordeelde voldoende 'kwaliteit' (en wat wordt hieronder verstaan)? Het antwoord op deze vraag is tweeledig en wordt in dit hoofdstuk verder uitgewerkt:

- FSW -faculteit en instituten- is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de binnen de faculteit aangeboden cursussen en onderwijsprogramma's. Dit omvat naast door studenten en docenten beoordeelde leeropbrengsten ook docentprofessionalisering, de kwaliteit van de voorzieningen en de mate van afstemming op het gehanteerde onderwijsbeleid (zie Hoofdstuk 3). Deze binnen faculteit en instituten gedeelde verantwoordelijkheid duiden we aan als '**interne kwaliteitszorg**'.
- De Nederlands-Vlaamse Accreditatie-organisatie (NVAO) borgt de kwaliteit van opleidingen middels accreditatie, dit valt onder de noemer '**externe kwaliteitszorg**'.

2a. Kwaliteitszorg volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus

Om de kwaliteit van het onderwijs bij FSW zoals beschreven bij Hoofdstuk 3c continu te bewaken, te borgen en waar nodig te verbeteren is er binnen de faculteit een kwaliteitszorgsysteem ingericht volgens de Plan-Do-Check-Act (PDCA) cyclus.

Deze cyclus wordt bij de meeste faculteiten en universiteiten gehanteerd, omdat de cyclus illustreert a) welke actoren er bij kwaliteitszorg betrokken zijn en b) dat de handelingen die deze actoren ondernemen telkens (veelal jaarlijks) terugkomen, in dezelfde volgorde. De PDCA-cyclus is zowel voor de interne, als de externe kwaliteitszorg van toepassing – waarbij de externe kwaliteitszorg de cyclus een langere duur kent.

De PDCA-cyclus bestaat uit de volgende stappen:

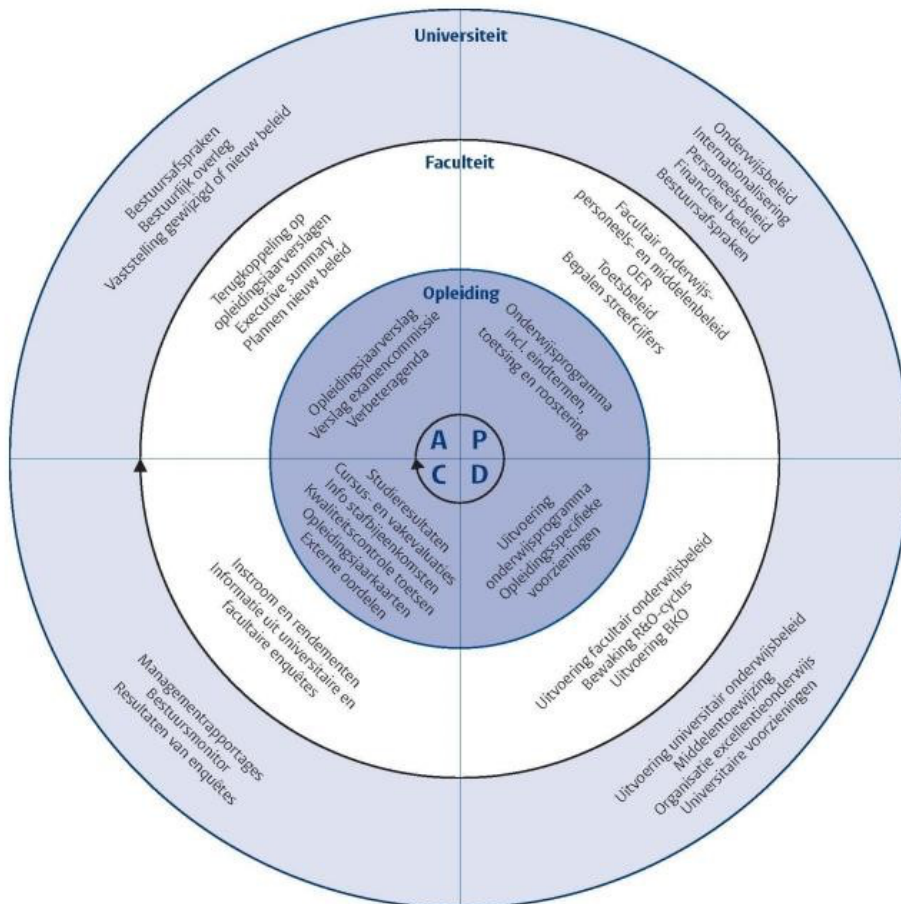
- **PLAN:** wat is de opzet? Ambities en doelen bepalen, veelal in de vorm van beleid en/of concrete onderwijsprogramma's.
- **DO:** wat wordt er daadwerkelijk gedaan? Uitvoeren van de geplande activiteiten.
- **CHECK:** welk effect heeft de uitvoering? Evalueren van de uitvoering van deze activiteiten, inclusief vergelijking met eerder gestelde ambities/ doelen.
- **ACT:** zijn verbeteringen noodzakelijk, wie draagt hiervoor de verantwoordelijkheid? Conclusies trekken en verbeterpunten of nieuw beleid formuleren.¹

Daarnaast interacteren de verschillende organisatieniveaus met elkaar – zo kan facultair onderwijsbeleid bijvoorbeeld worden afgestemd op uitkomsten uit opleidingsjaarverslagen van voorgaande jaren. Het is daarom cruciaal dat er concreet verbinding wordt gezocht door de betrokkenen over de uitkomsten van de kwaliteitszorg, en dat deze processen in formele afspraken zijn vastgelegd. Denk bijvoorbeeld aan vaststaande inleverdata voor jaarverslagen (**CHECK**), waarna het bestuur gesprekken in

¹ FWN Gids Onderwijskwaliteitszorg

laat plannen met de betrokkenen om de conclusies en mogelijke verbeterambities door te spreken (**ACT**). Zie figuur 1. voor een illustratie van de kwaliteitszorg op universitair, facultair en opleidingsniveau, waarbij de instrumenten (zie Hoofdstuk 4) alvast zijn benoemd.

Figuur 1. De PDCA-cyclus van kwaliteitszorg op universitair, facultair en opleidingsniveau²

2b. Interne Kwaliteitszorg

De interne kwaliteitszorg is de verantwoordelijkheid van de universiteit – en daarbinnen van de faculteit en instituten. Dit houdt in dat de actoren (zie Hoofdstuk 4) binnen de staande beleidsafspraken met de universiteit (o.a. de uitwerking van universitaire ambities op het gebied van onderwijs, zie Hoofdstuk 3a-b) en de verplichtingen volgens de WHW, zelf beslissingen maken over hoe de onderwijskwaliteit in kaart wordt gebracht, op welk moment dit gebeurt, en welke eventuele verbetermaatregelen er worden toegepast.

Een goed ingeregeld systeem van interne kwaliteitszorg betekent onder andere dat de monitoring actuele informatie levert, dat ze knelpunten aangeeft opdat deze tijdig

² Bron: Overgenomen uit de Gids Onderwijs-Kwaliteitszorg FWN

kunnen worden verbeterd, maar ook dat ze ‘best practices’ signaleert die als voorbeelden kunnen dienen.

Bij deze cyclus zijn de volgende focusgebieden van belang:

- **De kwaliteit van het onderwijs** – gevat in cursus³- en programmaevaluaties, betrekking hebbend op de inhoud en opbouw van het onderwijs en de toetsing; evenals de toegankelijkheid van het onderwijs en kwaliteit van de instroom (domein van de Toelatingscommissies) en diploma’s (domein van de Examencommissies).
- **De kwaliteit van de staf** – zodat onderwijskwaliteit geborgd wordt binnen individuele docenten. Dit betekent dat zij, naast vakbekwaam, voldoende vaardig zijn wat betreft het vormgeven van onderwijs en toetsing en over voldoende didactische vaardigheden beschikken.
 - FSW hecht aangaande didactische bekwaamheid waarde aan het reflectievermogen van docenten; wat mede tot uiting kan komen in gesprekken met collega’s, gezamenlijke ontwikkeling van vakken, reflectie op de eigen onderwijsfilosofie, etc. De kwaliteit van de staf wordt geborgd middels de BKO, de SKO, het ontwikkelaanbod voor PhD’s, overige cursussen voor docenten.
- **De kwaliteit van de onderwijsvoorzieningen;** onder te verdelen in:
 - materiële voorzieningen: onderwijsruimten, bibliotheek, AV- en ICTondersteuning.
 - immateriële onderwijsvoorzieningen (o.a. Master Thesis Lab), studentenwelzijn (o.a. POPcorner, FSW Career Service, studieadvies), roostering en communicatie (OSC).

Er kan ook gebruik worden gemaakt van externe adviseurs (bijvoorbeeld alumniverenigingen, om te reflecteren op de aansluiting van de opleidingen op de arbeidsmarkt), maar dit staat altijd nog ten dienst van de interne kwaliteitszorg.

Deze interne kwaliteitszorg vindt op het niveau van instituut en faculteit plaats.

Interne kwaliteitszorg binnen het instituut

Elk instituut volgt gedurende het academische jaar een cyclus van activiteiten met als doel de kwaliteit van het onderwijs op peil te houden of te verbeteren. Tussen de opleidingen in FSW bestaan daarbij kleine verschillen in planning en uitvoering. Tijdens het studiejaar wordt elke cursus door studenten geëvalueerd en worden indien nodig verbeteringen voorgesteld door de Opleidingscommissie en aangebracht door de Opleidingsdirecteur. De bachelor- en masteropleidingen worden daarnaast als geheel geëvalueerd. Ook borgt de Toelatingscommissie de kwaliteit van de instroom; de Examencommissie borgt de kwaliteit van diploma’s en toetsing. Deze gremia reflecteren jaarlijks op hun functioneren.

³ Momenteel wordt binnen UL een nieuwe evaluatietool ontwikkeld.

Interne kwaliteitszorg binnen de faculteit

De faculteit evalueert daarnaast gedurende het academisch jaar de kwaliteit van onderwijs, gebaseerd op de verslagen en reflecties van de verschillende opleidingen en toegankelijkheid van de opleidingen (instroom, studiesucces, etc.). Ook docentprofessionalisering (o.a. de BKO – op basis van streefcijfers en reflectie van de commissie), de faciliteiten en ondersteuning voor studenten (de Student Plaza waarin o.a. Career Service, Honours College, het Master Thesis Lab en POPcorner samenwerken) en kwaliteit van toetsing (o.a. reflectie van Examencommissies) worden daarbij meegenomen.

Hoe is kwaliteitszorg georganiseerd, en waar zit FSW in deze organisatie?

Van universiteitsbreed, naar instituutsniveau en docenten bestaan de volgende lagen en verantwoordelijkheden in de kwaliteitszorg. In penseelstreken:

- De rector zit het universitair georganiseerde onderwijsberaad (OWB) voor, waarin de vice-decanen van faculteiten adviesrecht hebben aan het CvB. Dit gaat zowel over de inhoud en organisatie van onderwijs, als de organisatie van kwaliteitszorg.
- De vice-decaan Onderwijs geeft sturing aan de opleidingsdirecteuren en vraagt de informatie t.b.v. het CvB uit, aangaande de organisatie en kwaliteitszorg van onderwijs. Dit loopt deels via de facultaire Vaste Commissie Onderwijs (VCOw).
- Opleidingsdirecteuren zijn verantwoordelijk voor het onderwijs en de kwaliteitszorg op instituutsniveau.
- De medezeggenschap bestaat op drie niveaus: de Universiteitsraad waarin onderwijsbelangen breed worden behandeld, de Faculteitsraad waarbinnen instituutsoverstijgende onderwijszaken worden behandeld en de Opleidingscommissies die meedenken- en beslissen over de inhoud en kwaliteitszorg van het onderwijs.

2c. Externe Kwaliteitszorg⁴

Bij externe kwaliteitszorg wordt door een instelling verantwoording afgelegd aan de overheid en de samenleving over (het realiseren van) de onderwijsambities- en kwaliteit. Deze externe kwaliteitszorg betreft zowel het beoordelen of de onderwijspraktijk van een opleiding aan de standaarden voldoet, als het beoordelen van het functioneren van de interne kwaliteitszorg (op instellingsniveau). Beide processen worden door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) uitgevoerd en zijn bepalend voor de accreditatie van opleidingen. 'Daarmee is de NVAO bewaker van de kwaliteit van het hoger onderwijs. De besluiten van de NVAO leiden tot erkenning van diploma's en titels en waar van toepassing tot bekostiging van opleidingen. De NVAO baseert haar beoordeling op advies van erkende deskundigen. [...] De taken van de NVAO zijn in wetgeving vastgelegd.'⁵

Ook bij het verlenen van accreditatie voor een nieuwe opleiding is de NVAO verantwoordelijk. Aangezien het aanvragen van accreditatie voor een nieuwe opleiding

⁴ Voor meer informatie, zie de OCW 'Ruimte in Regels' notitie (2021) en de website van de NVAO.

⁵ [Over ons | NVAO](#)

niet afhankelijk is van de interne kwaliteitszorg of de PDCA-cyclus, staat deze procedure hier niet beschreven.

Algemeen: externe beoordeling van het interne kwaliteitszorgsysteem

De beoordeling van het kwaliteitszorgsysteem vindt sinds 2011 op instellingsniveau plaats via een Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK). De centrale vraag die het externe panel beantwoordt, is: 'verzekert de kwaliteitszorg de realisatie van de visie op goed onderwijs en werkt de instelling duurzaam aan ontwikkeling en verbetering?'. Dit is onderverdeeld in de volgende vragen, die door een extern panel beantwoord worden:

1. Is er voldoende draagvlak voor de visie en het beleid van de instelling ten aanzien van de kwaliteit van haar onderwijs in de brede zin en vindt hierover voldoende externe en interne afstemming plaats?
2. Hoe realiseert de instelling deze visie op kwaliteit?
3. Hoe monitort de instelling dat zij de visie op kwaliteit realiseert?
4. Hoe werkt de instelling aan verbetering?⁶

In 2025 is opnieuw een ITK uitgevoerd met een positief eindoordeel. Kortgezegd betekent een positief oordeel dat de NVAO vertrouwen in de duurzaamheid van de kwaliteitscultuur van een instelling stelt. Daarmee is de beoordeling van het kwaliteitszorgsysteem zelf niet de directe verantwoordelijkheid van de faculteit of de instituten; wel is voor de kwaliteit van het onderwijs van belang dat de interne kwaliteitszorg goed is ingeregeld, daar zijn FSW en de bijbehorende instituten direct verantwoordelijk voor.

Algemeen: externe beoordeling van de accreditatie van bestaande opleidingen

De NVAO besluit of de onderwijskwaliteit van opleidingen voldoende is. Accreditatie wordt door de NVAO verleend op basis van een positief advies van een visitatiepanel van onafhankelijke deskundigen, en het toetsen van wettelijk vastgelegde kwaliteitseisen – beschreven in het accreditatiekader (uitgebreid of beperkt – afhankelijk van het oordeel van de NVAO over de interne kwaliteitszorg). 'Alle beoordelingen die in het accreditatiekader zijn beschreven, worden verricht door een panel van onafhankelijke en deskundige peers waar ten minste één student in zit en dat is goedgekeurd door de NVAO.'⁷

Welk kader wordt gehanteerd bij de beoordeling van een opleiding?

'Het accreditatiekader beschrijft aan welke kwaliteitscriteria geaccrediteerde opleidingen moeten voldoen. Het maakt daarbij onderscheid tussen de planbeoordeling voor nieuwe opleidingen in de toets nieuwe opleiding en beoordelingen van gerealiseerd resultaat in de visitaties die elke zes jaar plaats vinden. Daarnaast onderscheidt het kader een beperkte en een uitgebreide beoordeling. Bij alle beoordelingen is het oogmerk zowel verbetering als verantwoording. Opleidingen die worden aangeboden door instellingen die de erkenning ITK hebben behaald, kunnen volgens het beperkte kader worden beoordeeld.

⁶ [Instellingstoets kwaliteitszorg \(ITK\) | NVAO](#)

⁷ [Beoordelingskader instellingsreview \(nvaonet\)](#), p.17

- Bij toepassing van het beperkte kader wordt het panel gevraagd om overlap met de instellingstoets kwaliteitszorg te voorkomen. In het beperkte kader ligt het accent op de inhoudelijke kwaliteit van de opleiding, inclusief de daarvoor benodigde leeromgeving en het docententeam. Buiten beschouwing blijven: instellingsbrede aspecten van kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur, het instellingsbeleid ten aanzien van toetsing, personeelsbeleid en voorzieningen en aansluiting bij de onderwijsvisie van de instelling. Deze zijn immers tijdens de instellingstoets kwaliteitszorg beoordeeld.
- Het uitgebreide kader stelt juist wel de inpassing van de opleiding in het instellingsbeleid, voorzieningen, kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur aan de orde.⁸

Gezien de positieve beoordeling van de Universiteit Leiden in 2025, is voor de opleidingen bij FSW in ieder geval tot 2031 het beperkte kader van toepassing. Het uitgebreide kader komt in deze gids dan ook niet aan bod.

Wat omvat het beperkte accreditatiekader – wat wordt er beoordeeld?

De NVAO hanteert de volgende definitie voor het beoordelen van de kwaliteit van een opleiding: “De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor-of masteropleiding binnen het hoger onderwijs”. ‘De beoordeling van de kwaliteit van een bestaande opleiding betreft het programma en de leeromgeving zoals die is op het moment van de beoordeling.’⁹

Dit gaat in (in het beperkte kader) ieder geval over de volgende aspecten van het onderwijs:

- **Beoogde leerresultaten.** De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.
- **Onderwijsleeromgeving.** Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.
- **Toetsing.** De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
- **Gerealiseerde leerresultaten.** De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd (op basis van recente eindwerken van tenminste 15 afgestudeerden van de opleiding).¹⁰

Proces: hoe gaat een visitatie eraan toe?

Het CvB licht het Faculteitsbestuur een jaar vóór de visitatie van een opleiding in over het voornemen om een Visiterende en Beoordelende Instantie (VBI) de opdracht tot een visitatie te verlenen. Het Faculteitsbestuur opent het overleg met de opleiding, stelt op basis daarvan het kader van de zelfstudie vast en maakt een tijdschema voor de externe visitatie.

⁸ [Beoordelingskader instellingsreview \(nvaonet\)](#), p.16

⁹ [Beoordelingskader instellingsreview \(nvaonet\)](#), p.31

¹⁰ [Beoordelingskader instellingsreview \(nvaonet\)](#), p.32-33

De opleiding brengt het panel op de hoogte van significante ontwikkelingen sinds de vorige beoordeling of van wijzigingen van het curriculum. Het panel beoordeelt niet met terugwerkende kracht de wijzigingen in de opleiding. Het panel neemt kennis van de aanbevelingen uit een vorige beoordeling als deze aanbevelingen nog relevant zijn voor het actuele curriculum of de leeromgeving en beoordeelt de aanpak hiervan door de opleiding.¹¹

De visitatiecommissie brengt na afloop van haar bezoek een voorlopig, mondeling verslag uit van de eerste bevindingen, en stuurt daarna een rapport met verzoek om correctie van eventuele onjuistheden aan het Faculteitsbestuur en de opleiding. De visitatiecommissie verwerkt het commentaar in het definitieve rapport, dat een oordeel bevat over de kwaliteit van de opleiding. Het Faculteitsbestuur vraagt de opleiding vervolgens om een Plan van Aanpak. Tenslotte dient het CvB een aanvraag voor (her-)accreditatie van de desbetreffende opleiding bij de NVAO in.

FSW organiseert circa drie jaar na een visitatie een midterm review, oftewel een tussentijdse beoordeling. Zie tabel 1 voor een indruk van de zesjaarlijkse cyclus van externe kwaliteitszorg.

Tabel 1. De zesjaarlijkse cyclus van externe kwaliteitszorg

Jaar ¹²	Activiteit
1	Plan van aanpak: verbeteringen n.a.v. bevindingen visitatiecommissie
2	Implementatie van voornemens en reguliere interne kwaliteitszorg
3	Zelfevaluatie, midterm review, en plan van aanpak
4	Implementatie van voornemens en reguliere interne kwaliteitszorg
5	Idem, deels al start van visitatie (zie jaar 6)
6	Zelfevaluatie(rapport), bezoek van visitatiecommissie, voorlopige bevindingen, eindrapport, indienen bij NVAO, accreditatiebesluit en opstellen plan van aanpak.

De tijdstippen van de cyclus van visitaties en midterm reviews verschillen per instituut, zie Bijlage II voor de gespecificeerde planning.

Positieve, onder voorbehoud positieve en negatieve beoordelingen

‘De accreditatie bestaande opleiding geldt voor onbepaalde tijd en kent geen vervaldatum. Voor het behoud van deze accreditatie laat de opleiding een beoordeling uitvoeren in het verband van de visitatiegroep en levert uiterlijk op de inleverdatum het visitatierapport aan bij de NVAO. Zij hoeft geen aanvraag te doen om behoud van accreditatie. Bij positieve beoordeling in de visitatie besluit de NVAO tot behoud van accreditatie, stelt DUO op de hoogte hiervan ter registratie in CROHO, en stelt voor de opleiding een nieuwe inleverdatum vast. De instelling hoeft hier zelf geen verdere actie voor te ondernemen. Bij een negatieve beoordeling waarbij binnen afzienbare termijn

¹¹ [Beoordelingskader instellingsreview \(nvaonet.nl\)](#), p.31

¹² Tellend van een visitatie

geen verbetering mogelijk wordt geacht, trekt de NVAO de accreditatie bestaande opleiding in.’¹³

3. Onderwijs bij FSW

Voordat het kwaliteitszorgsysteem bij FSW in kaart wordt gebracht, wordt hieronder de visie op onderwijs en kwaliteitszorg binnen de universiteit en de faculteit geschetst. Dit illustreert hoe het onderwijs idealiter wordt opgezet en ingericht – en hoe we als faculteit beogen om de kwaliteit van het onderwijs intern in kaart te brengen. Zie ook Bijlage IV voor een (niet uitputtend) overzicht van de universitaire en facultaire beleidsontwikkelingen.

Tenslotte wordt in dit hoofdstuk de concrete onderwijsorganisatie bij FSW besproken, inclusief de support. Dit maakt inzichtelijk welke actoren wanneer bij de onderwijsorganisatie betrokken zijn, waardoor dit in latere hoofdstukken aan de verantwoordelijkheden omtrent kwaliteitszorg gekoppeld kan worden.

3a. Vanuit welke visie op onderwijs en kwaliteitszorg opereert de UL?

Onderwijsvisie UL

Begin 2017 werd (aangezwengeld door de externe kwaliteitszorg) de onderwijsvisie Learning@LeidenUniversity vastgesteld. Deze is inmiddels toe aan een herijking. Deze visie omvatte 8 beleidsambities, die richting gaven aan de thema’s die binnen het onderwijs worden gestimuleerd en geïmplementeerd:

- 1 **Verwevenheid onderzoek en onderwijs** borgen en versterken, mede door te definiëren op welke wijze deze verwevenheid tot stand kan komen
- 2 **Activerend onderwijs** – veelbelovende werkvormen verkennen en implementeren, zoals de flipped classroom
- 3 **Flexibele leerroutes** creëren om het leerproces van studenten vorm te geven
- 4 **Vaardigheden:** de door de universiteit gedefinieerde 13 vakoverstijgende vaardigheden zichtbaar maken in het onderwijs
- 5 **Oriëntatie arbeidsmarkt:** de oriëntatie binnen het onderwijs versterken met behulp van het Referentiekader Arbeidsmarktvoorbereiding
- 6 **Betrokkenheid bij samenleving,** o.a. extra- en co-curriculaire activiteiten stimuleren
- 7 **Technologie in onderwijs:** o.a. meer blended learning toepassen om een actieve en onderzoekende houding van de student te stimuleren
- 8 **Internationalisering en diversiteit,** o.a. de inclusieve leeromgeving bevorderen, bijvoorbeeld middels de international classroom.¹⁴

In de afgelopen vijf jaar is er veel veranderd, waaronder meer aandacht voor digitalisering en het welzijn van studenten. Binnen deze digitalisering zien we ook de opkomst van AI in het onderwijs en daarnaast is de behoefte aan meer

¹³ [Beoordelingskader instellingsreview \(nvaonet.net\)](#), p.15

¹⁴ [8 ambities – Universiteit Leiden](#)

interdisciplinariteit en zijn er ontwikkelingen op het gebied van flexibilisering, inclusiever onderwijs en een leven lang ontwikkelen. Lancering van de herijkte visie wordt verwacht in 2026-2027. Bovendien heeft het hoger onderwijsveld sinds 2024-2025 te maken met een sterk veranderd politiek klimaat, waardoor bezuinigingen het landschap nog doen veranderen (met name met betrekking tot de *international classroom*).

3b. Vanuit welke visie op onderwijs en kwaliteitszorg opereert FSW?

Op beleidsmatige ontwikkelingen afgestemde kwaliteitszorg

Het facultaire Visie- en Strategie Plan (VSP) is sinds 2019¹⁵ in nauwe afstemming met het universitair beleid en de facultaire gemeenschap opgezet:

- lange termijn doelstellingen met betrekking tot het onderwijs zijn het doorontwikkelen van een inclusieve academische leeromgeving, met;
- hoogwaardige ondersteuning voor geavanceerde e-didactiek en *blended learning*, en met carrièreperspectieven voor onderwijstalenten.

Zie ook Bijlage IV voor een overzicht van een aantal ambities, samenhangend met universitair beleid. Het faculteitsbestuur moedigt kwaliteitszorg aan die is afgestemd op deze beleidsmatige ontwikkelingen – ondanks dat dit in principe niet nodig is bij een positief oordeel na een ITK (zie Hoofdstuk 2c). Kortgezegd houdt dit in dat er bij aanzienlijke thematische of procedurele wijzigingen in het onderwijs wordt gereflecteerd op de beste wijze van evaluatie (door het instituutsbestuur, het faculteitsbestuur en de andere betrokkenen; zie Hoofdstuk 5). Denk daarbij bijvoorbeeld aan een evaluatie van de praktische ontwerpmethoden en didactische tools bij het implementeren van meer blended learning, of een gesprek met collega's over de eigen onderwijsfilosofie, en bijbehorende theoretische leer- en ontwerpprincipes.

Kortom: de ambitie is om de kwaliteit van onderwijs systematisch in kaart te brengen, gegrond in de realiteit – en het beleid hierop aan te laten sluiten.

Gezamenlijk gedragen kwaliteitszorg, gekenmerkt door heldere afspraken

Het bestuur van FSW meent daarnaast dat afstemming tussen de organisatorische niveaus en actoren essentieel is voor het goed functioneren van het onderwijs. Zo dienen de beleidsambities op centraal en facultair niveau mede gevoed te worden door ontwikkelingen en trends binnen het academische landschap – en dienen zij tevens afgestemd te zijn op de realiteit van het gegeven onderwijs. Deze afstemming wordt geborgd door systematisch en goed onderbouwd gebruik te maken van de informatie die bottom-up vanuit cursussen en programma's naar voren komt, denk aan cursusevaluaties, cijfers m.b.t. instroom en uitval, etc. Dit betekent dat de informatieverzameling via het OSC goed moet verlopen, dat docenten, opleidingscommissies en opleidingsdirecteuren adequate en gezamenlijk gedragen conclusies trekken over de verzamelde gegevens en dat deze gevolgd worden door concrete acties op bestuurlijk niveau.

¹⁵ Momenteel wordt een hernieuwde uitwerking van het VSP voorbereid.

Samenvattend is onderlinge afstemming tussen alle betrokkenen en organisatielagen cruciaal bij het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs dat wordt verzorgd door FSW. Wat betreft de kwaliteitscultuur meent het faculteitsbestuur dat het vastleggen van onderlinge afspraken helpt bij het realiseren van de gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid. Deze Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg heeft als doel om hieraan bij te dragen.

Betekenisvolle en adequate gegevens verzamelen

Wat betreft de kwaliteitszorg vermeldt het strategisch plan van de universiteit dat er wordt gewerkt aan 'een betere balans tussen de inzet van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens' bij de evaluatie van onderwijs, om dit 'meer betekenis' te geven voor de onderwijsontwikkeling.¹⁶ Deze universitaire ontwikkeling past bij landelijk beleid, waar verantwoordelijkheid voorop staat.¹⁷

Daarbij is het faculteitsbestuur voornemens om de universitaire lijn te volgen en de juiste balans te zoeken bij het gebruik van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens bij de kwaliteitszorg. Dit kan betekenen dat er in de komende jaren (25-28) door docenten meer geëxperimenteerd wordt met kwalitatieve evaluatievormen – uiteraard in overleg met onderwijscoördinatoren, opleidingsdirecteuren en opleidingscommissies. Deze lijn is gekozen om onderwijskwaliteit nadrukkelijk voorop te stellen en betekenisvolle conclusies over (het verbeteren van) onderwijs mogelijk te maken.

Ook is het uitgangspunt om de externe kwaliteitszorg zo min mogelijk druk op de organisatie te laten leggen – door de facultaire kwaliteitscultuur te borgen. Als dit systeem goed geregeld is, kan er bij de externe kwaliteitszorg van de al beschikbare informatie gebruik worden gemaakt.

Kortom, de FSW-visie op kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur volgt onderstaande uitgangspunten:

1. Het onderwijs biedt een dynamische, complexe context (zie Hoofdstuk 1a en 3c), waarbij het belangrijk is dat de betrokkenen (actoren) weten welke informatie zij kunnen ontvangen en verstrekken om de onderwijskwaliteit te monitoren en te verbeteren
 - **Kwaliteitszorg is afgestemd op de inhoudelijke en procedurele ontwikkelingen in het onderwijs, ook als die ontwikkelingen zeer snel gaan**
2. Kwaliteitszorg functioneert als de uitwisseling van informatie tussen de betrokkenen en organisatielagen goed is ingeregeld (daarnaast profiteert de beleidsontwikkeling en daarmee de onderwijsinrichting van adequate bottom-up en top-down informatieverwerking; zie Hoofdstuk 3a-b)

¹⁶ [Strategie Universiteit Leiden – Universiteit Leiden](#)

¹⁷ “We sorteren daarmee voor op de verwachte aanpassingen in de nieuwe cyclus van de Instellingstoets Kwaliteitszorg per 2024, die meer ontwikkelingsgericht gaat worden.” (Strategisch plan 22-27)

- **Kwaliteitszorg is gebaat bij heldere afspraken tussen de betrokkenen, die in deze Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg worden vastgelegd**
 - **Bij een goed geregelde facultaire interne kwaliteitszorg, levert de externe kwaliteitszorg (intern en extern) minder druk op**
3. Kwaliteitszorg dient betekenis te geven aan de onderwijsontwikkeling
- **Onderwijsevaluatie hoeft niet enkel kwantitatief van aard te zijn, zeker niet als het onderwijsverbetering ten doel heeft**

3c. Hoe ziet het onderwijs bij FSW er concreet uit?

Het onderwijs bij FSW wordt door vijf instituten verzorgd – de opleidingen zijn vastgelegd in het Leids Register Opleidingen (LRO) en verder uitgewerkt in de Onderwijs- en Examenregelingen (OER-en). Daarnaast bestaan er interfacultaire opleidingen, met FWN, FdR en ICLON. Hieronder volgt een overzicht van alle organisatieonderdelen die betrokken zijn bij het onderwijs van FSW. Het totaal aantal studenten dat ingeschreven staat bij FSW is 6722 studenten¹⁸.

- Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie (CAOS)
- Pedagogische Wetenschappen (IPW)
- Politieke Wetenschap (PoWE)
- Psychologie (PSY)
- Centrum voor Wetenschaps- en Technologiestudies (CWTS)
- Leiden Learning and Innovation Centre (LLInC)
- ICT Shared Service Centre (ISSC)
- Onderwijs Servicecentrum (OSC)
- Servicedesk
- Student Plaza¹⁹
- Support voor Onderzoek, Laboratoria en Onderwijs (SOLO)
- Master Thesis Lab
- Studieadviseurs
- Bibliotheek

3d. Welke processen spelen, naast kwaliteitszorg, een rol bij het organiseren van het onderwijs?

Uit de voorgaande hoofdstukken blijkt dat de interne kwaliteitszorg veel taken omvat, denk aan het opstellen van een opleidingsprogramma (inclusief toetsplan), het uitvoeren van cursus- en programmaevaluaties, het selecteren van geschikte kandidaten voor opleidingen door toelatingscommissies en het borgen van de kwaliteit van diploma's door examencommissies, het reflecteren op het verzorgde onderwijs middels jaarverslagen en het opstellen van verbetermaatregelen.

¹⁸ Peildatum 13 juli 2026, [Onderwijsdashboard](#) Universiteit Leiden

¹⁹ Student plaza omvat OSC, Honours College, Career Service, POPcorner en het Personal Development Centre.

Daarnaast zijn er processen die nodig zijn om het onderwijs en de kwaliteitszorg zoals bij FSW georganiseerd te continueren. Dit zijn:

- ***Benoeming van bestuurs- en gremialeden, inclusief verkiezingen***
De benoeming van bestuurs- en gremialeden (bijv. voor het faculteitsbestuur, een instituutsbestuur, de Faculteitsraad, een Opleidingscommissies of een Examencommissies) verloopt volgens specifieke regels en procedures die zijn vastgelegd in het faculteitsreglement, om een goede samenstelling en continuïteit te borgen. Zie ook: **Facultaire informatie over onderwijsorganisatie en kwaliteitszorg**.
- ***Bindend Studieadvies (BSA)***
De examencommissies hebben van het faculteitsbestuur het mandaat gekregen om besluiten betreffende het bindend studieadvies (BSA) uit te brengen. Dit is om aan studenten in hun propedeutisch jaar te signaleren als zij tot dan toe onvoldoende studiepunten hebben behaald, en als kwaliteitsborging. Zie ook: hieronder.
- ***Capaciteitsfixus- en beperking*** (voor nieuwe en bestaande opleidingen)
De toelatingseisen voor bacheloropleidingen (middels een numerus fixus) en masteropleidingen (middels een capaciteitsbeperking) zijn vastgelegd in de Reglementen Selectie en Plaatsing. De toelatingseisen worden door de selectie- en/of toelatingscommissie gehanteerd bij het plaatsen van studenten bij een opleiding, bijbehorend toetsplan kan tevens gepubliceerd worden. Toelatingseisen kunnen borgen dat studenten adequate vooropleiding en voorkennis hebben, Zie ook: hieronder.
- ***Cursussen en trainingen voor docenten en medezeggenschapsleden***
De professionalisering van de docentgeleding en de medezeggenschap is belangrijk in de borging van de kwaliteit van onderwijs, en de kwaliteitszorg zelf.
De Basiskwalificatie
Onderwijs (BKO) is een belangrijk instrument bij de professionalisering van de docentstaf. Zie ook: **Voorzieningen voor docenten**. Daarnaast zijn er universitair georganiseerde trainingen voor de medezeggenschap en leden van examencommissies. Ook organiseert FSW jaarlijks twee trainingen voor (nieuwe) leden van de Opleidingscommissies, om hen te informeren over hun rechten, plichten en taken. Deze Gids Onderwijs & Kwaliteitszorg wordt daarbij ook aangereikt.
- ***Leids Register Opleidingen (LRO) Onderwijsaanbod***
Het Leids Register Opleidingen beschrijft het onderwijsaanbod, inclusief voertaal en afstudeerrichtingen. Het LRO wordt circa 1,5 jaar voorafgaand aan de onderwijssituatie universitair vastgelegd. Op opleidingsniveau leveren het instituutsbestuur en de medezeggenschap de inhoud aan.
- ***Minoraanbod***

Ook het minoraanbod wordt na uitvraag van de universiteit een jaar van tevoren vastgelegd. Ook hier wordt via de faculteit een uitvraag gedaan bij de instituten, het aanbod wordt besproken met de medezeggenschap.

- **Onderwijs- en examenregelingen (OER-en)**

Het Faculteitsbestuur stelt ieder jaar de Onderwijs- en Examenregeling (OER) voor de verschillende opleidingen vast, nadat zij door de instituten ingevuld en met de medezeggenschap besproken zijn. In de OER-en is de omvang en inrichting van het onderwijs vastgelegd, er zijn aparte OER-en voor bachelor- en master opleidingen. Een OER bevat informatie over:

- Toelatingseisen
- Onderwijsprogramma's
- Tentamens en examens
- Diplomerings

De bepalingen van een examencommissie ten aanzien van het afronden van cursussen en het afnemen van tentamens staan in de door hen opgestelde Regels en Richtlijnen (R&R), een R&R kan niet tegenstrijdig zijn met de OER van een opleiding. Ook vloeit de inhoud van de studiegids voort uit de OER. De OER is een belangrijk instrument bij de kwaliteitszorg.

Zie voor meer informatie: **Facultaire informatie en voorzieningen voor studenten.**

4. Kwaliteitszorg: actoren en instrumenten

4a. Overzicht van actoren betrokken bij de Kwaliteitszorg binnen FSW

Bij FSW zijn de bevoegdheden en taken in de cycli van de kwaliteitszorg van het onderwijs verdeeld over verschillende actoren. Dikgedrukte actoren zijn direct verantwoordelijk, de overige actoren zijn uitvoerend en/of indirect betrokken bij de PDCA-cyclus:

a. Alumniverenigingen;	AV
b. Bestuursbureau;	BB
c. Basiskwalificatie Onderwijs Toetsingscommissie;	BKO commissie
d. College van Bestuur;	CvB
e. Docenten van het instituut;	DO
f. Examencommissie(s) van het instituut;	EC
g. Facultair Studentenplatform;	FSP
h. Faculteitsbestuur;	FB
i. Faculteitsraad;	FR
j. Instituutsbestuur;	IB
k. Instituutsraad;	IR
l. Klachtencoördinator FSW;	KC
m. Maatschappelijke Raad van Advies, jaarlijks;	MRvA
n. Opleidingscommissie(s) van het instituut;	OLC

o. Opleidingsbestuur van het instituut;	OB
p. Opleidingsdirecteur van het instituut;	OD
q. Onderwijs Servicecentrum;	OSC
r. Raad van Advies van het instituut;	RvA
s. Studieadviseur(s) van het instituut;	SA
t. Toelatingscommissie(s) voor de Masteropleiding;	TC
u. Vaste Commissie Onderwijs;	VCOw

4b. Overzicht van de instrumenten die gebruikt (kunnen) worden bij de kwaliteitszorg, onderverdeeld naar organisatielaag en cyclus

Onderstaande tabel vat de evaluatieinstrument per organisatielaag en cyclus samen, vervolgens worden de instrumenten verder toegelicht.

Type	Instrument	Frequentie	Verzorgd door
Cursus (interne kwaliteitszorg)	Evasys vragenlijst	Jaarlijks	OSC & LLInC
	Wooclap, gesprek met studenten over onderwijs (tijdens/achteraf), peer feedback	Te beoordelen door docent	Docent
Opleiding	NSAE & NSE	Jaarlijks	LU
	Opleidingsjaarkaart	Jaarlijks	LU
(interne kwaliteitszorg)	Opleidingsjaarverslag (mede gebaseerd op de NSAE, NSE, opleidingsjaarkaart en jaarverslag Examencommissie)	Jaarlijks	IB, OD, OLC
	Jaarverslag Examencommissie	Jaarlijks	EC
	Minorprogramma's	Jaarlijks	LU
	Programma- en curriculumevaluatie; in te vullen n.i.v. OLC & OD	Tenminste eens per 3 jaar	OLC & OD
	Zelfreflectie	n.i.v. IB/OB	IB/OB
	Arbeidsmarkt- en alumnionderzoek	n.i.v. IB/OB	IB/OB
Opleiding (externe kwaliteitszorg)	Midterm review: informatiedossier en PvA (bij voorkeur gebaseerd op bovenstaande)	Tenminste eens per 6 jaar	IB
	Visitatie: informatiedossier, zelfevaluatie en proefvisitatie	Tenminste eens per 6 jaar	IB
Faculteit (interne kwaliteitszorg)	Facultair jaarverslag, mede gebaseerd op streefcijfers & prestatie-indicatoren	Jaarlijks	FB en FaBu
	Evaluaties en onderzoeken: NSA, NSE, jaarverslag ombudsfunctionaris, jaarverslagen onderwijsvoorzieningen	Jaarlijks	FB en FaBu

	Managementrapportages: o.a. contacturen, instroom, studierendement, deelname aan het Honours College, BKO en SKO, etc.	Jaarlijks	FB en FaBu
	Facultaire onderwijsagenda	Jaarlijks	FB en FaBu

Cursusevaluatie (jaarlijkse cyclus)

Cursussen worden jaarlijks geëvalueerd door en voor de docent.

Evasys cursusevaluatie

LLInC draagt de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de grotendeels kwantitatief opgezette (Evasys)cursusevaluaties die na het afronden van een cursus door studenten worden ingevuld; deze worden door het OSC aangeboden en verwerkt. LLIInC verzorgt vervolgens interpretatieve analyses. Deze cursusevaluaties hebben universitair en facultair gestandaardiseerde vragen, om te zorgen dat de kwaliteit van de evaluatie zelf op orde is, anderzijds om onderling vergelijk tussen cursussen en opleidingen en vergelijk met voorgaande jaren mogelijk te maken.

Overige instrumenten

Daarbij zijn er andere middelen om de kwaliteit van het onderwijs binnen een cursus in kaart te brengen. Kwantitatieve informatieverzameling kan ook middels Wooclap of andere tools worden afgenomen, bijvoorbeeld na afloop van een hoor-/werkcollege. Kwalitatieve informatieverzameling kan mondeling, groepsgewijs of individueel plaatsvinden; bijvoorbeeld in de vorm van een gesprek met studenten tijdens of na afloop van het gegeven onderwijs, of een focusgroep. Daarbij kan peer feedback voor docenten worden ingezet.

Opleiding (jaarlijkse cyclus)

Jaarlijks wordt de kwaliteit van het onderwijs binnen een opleiding geëvalueerd met behulp van de volgende instrumenten:

NSE

De Nationale Studenten Enquête (NSE) wordt jaarlijks uitgevoerd onder studenten van veel hoger-onderwijsinstellingen in Nederland. NSE-resultaten worden gebruikt door o.a. Studiekeuze123, de Keuzegids Hoger Onderwijs, Keuzegids Masters, Elsevier, en natuurlijk de individuele universiteiten en opleidingen. In de NSE worden ca. 50 vragen voorgelegd betreffende een groot aantal aspecten van de opleiding. Voor de opleidingen is de NSE een zeer belangrijke vorm van programma-evaluatie, waarop ook jaarlijks gereflecteerd dient te worden in het opleidingsjaarverslag.

Opleidingsjaarkaart

De universiteit stelt jaarlijks rond november per opleiding een opleidingsjaarkaart op. De opleidingsjaarkaart omvat een overzicht van diverse getalsmatige gegevens (instroom, doorstroom, studievoortgang, studieduur). Daarnaast worden enkele belangrijke gegevens uit de NSE in de jaarkaart verwerkt. De informatie op de kaart is bedoeld als

spiegel voor de opleiding om met elkaar te spreken over sterktes en zwaktes van het programma en dient mede voor het opstellen van het opleidingsjaarverslag.

Opleidingsjaarverslag

Alle opleidingen dienen jaarlijks aan de hand van een vast format een opleidingsjaarverslag te maken. De inhoud daarvan is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de opleidingsdirecteur en de opleidingscommissie.

Het jaarverslag informeert over de ontwikkelingen in de opleiding, al dan niet in relatie tot de onderwijsvisie. Het verslag reflecteert (mede naar aanleiding van onder andere programma- evaluaties en de gegevens van de opleidingsjaarkaart) op sterke en zwakke punten van het programma, het gegeven onderwijs, en op de effecten van recente wijzigingen in de opleiding.

Het bevat daarnaast voornemens tot verbetering. In ieder opleidingsjaarverslag wordt uiteraard, naast aan nieuwe evaluatieresultaten, ook weer aandacht besteed aan de actiepunten en voornemens uit het voorgaande jaarverslag. De opleidingsjaarverslagen vormen ook een aanknopingspunt voor de zelfevaluatie ter voorbereiding op de midterm review en visitatie.

Jaarverslag van de examencommissie

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) vereist dat examencommissies jaarlijks een verslag opstellen over het voorgaande studiejaar. Het jaarverslag heeft de functie om jaarlijks onder meer de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van toetskwaliteit en kwaliteit van eindwerken te beschrijven en de kwaliteitsborging daarvan tegen het licht te houden. Daar waar onderwijsevaluatie op cursusof programmaniveau aandachtspunten in relatie tot toetsing oplevert, neemt de examencommissie opvolging daarvan mee in haar PDCA-cyclus, inclusief rapportage daarover en omzetting in verbeterpunten in het jaarverslag. De jaarverslagen van de examencommissie vormen ook een aanknopingspunt voor de kritische reflectie ter voorbereiding van de midterm review en visitatie.

Jaarverslag van de Toelatingscommissie

Jaarlijks geeft de Toelatingscommissie een overzicht van aangevraagde, toegelaten en niet-toegelaten (aspirant-)studenten en een kwalitatief overzicht met reden van afwijzing.

Minorprogramma's

Minoren worden afzonderlijk (jaarlijks) geëvalueerd middels een standaard minorenquête die op universitair niveau is vastgesteld.

Opleiding: programma-en curriculumevaluatie

Minstens eens per drie jaar wordt het gehele programma geëvalueerd, bij voorkeur in samenhang met de voorbereiding van een midterm review of visitatie. Programma-evaluaties kunnen een geheel curriculum beslaan, of bijvoorbeeld een geheel curriculumjaar.

Vergelijkbaar met cursusevaluaties kan ook voor programma-evaluaties gekozen worden voor een kwantitatieve of kwalitatieve variant, mede afhankelijk van de groepsgrootte.

In de praktijk draagt de OLC verantwoordelijkheid voor dat dat er verslaggemaakt wordt van evaluaties aan de hand waarvan de OLC aanbevelingen opstelt voor de OD.

Opleiding: overige instrumenten (voor jaarlijkse cyclus en/of programma-evaluatie)

Overige instrumenten om de kwaliteit van een opleiding te beoordelen (die niet standaard worden toegepast) zijn:

Arbeidsmarkt- en alumnionderzoek

- De **Nationale Alumni-enquête** wordt eens in de twee jaar afgenomen onder de alumni van de Universiteit Leiden (afgestudeerden van de laatste anderhalf jaar). Deze enquête geeft behalve een terugblik op de opleiding ook informatie over de startpositie van afgestudeerden op de arbeidsmarkt.
- Programma-evaluaties kunnen ook worden afgenomen onder net-afgestudeerden (middels gesprek of toegestuurde enquête) of als exitgesprekken/exit-enquêtes.
- Raadpleging van het zogenaamde afnemend veld (de toekomstige werkgevers van onze studenten) kan waardevolle feedback geven op ons onderwijs en onze opleidingen en informatie geven over de wensen daarin van de arbeidsmarkt.

Zelfreflectie

Georganiseerde inbreng en feedback van docenten op het curriculum kan een belangrijke bijdrage leveren aan programma-evaluatie. Dit kan bijvoorbeeld door periodiek overleg met de stafleden die bij de opleiding zijn betrokken. Op de agenda van een dergelijk overleg staan punten die aanleiding geven tot reflectie op het programma als geheel, op afzonderlijke jaren of richtingen, of op onderdelen daarvan.

Opleiding (zesjaarlijkse cyclus via externe kwaliteitszorg)

Daarnaast worden vanuit de externe kwaliteitszorg midterms en visitaties verzorgd binnen een zesjaarlijkse cyclus. De informatiedossiers die door instituten worden samengesteld voor onderstaande putten rijkelijk uit, of zijn zelfs een samenvatting van de resultaten uit bovenstaande instrumenten.

Midterm review

Het doel van de midterm review is om de genomen maatregelen (na de visitatie) te evalueren, de opleiding kritisch tegen het licht te houden en eventuele nieuwe of aanvullende maatregelen te formuleren. Ook kunnen opleidingen daarnaast andere aspecten laten toetsen, zoals specifieke speerpunten of beleidsinitiatieven waarover men een oordeel van 'peers' wil.

- **Informatiedossier:** opleidingen stellen in voorbereiding op de midterm review een informatiedocument op dat een reflectie bevat op de opleiding en de voortgang van getroffen verbetermaatregelen, zoals verwoord in het Plan van

Aanpak dat werd geschreven na de visitatie. Dit document bevat ook een duidelijke vraagstelling aan de midtermcommissie. Dit informatiedocument vormt samen met onder andere het laatste Plan van Aanpak, en andere documenten naar keuze van het instituutsbestuur en naar gelang de vraag aan de midtermcommissie (bijvoorbeeld de opleidingsjaarverslagen, de opleidingskaarten en de jaarverslagen van de examencommissie van de afgelopen drie jaren, een opzet van een leerlijn inclusief geanonimiseerde eindproducten van studenten, etc.).

- Na de bezokedag stelt de opleiding met de kritische feedback van de midtermcommissie vervolgens een rapport van de midterm review op, evt. inclusief een Plan van Aanpak dat als voorbereidend element van de eerstvolgende visitatie dient. Gezien de positieve ITK beoordeling behoeft dit **Plan van Aanpak**²⁰ geen goedkeuring van Faculteitsbestuur of het CvB. Tussentijdse afstemming met het Bestuursbureau, mondeling danwel schriftelijk, is wél onderdeel van het proces. Daarbij worden het Plan van Aanpak en de notulen van de bespreking met de opleidingscommissie(s) opgevraagd t.b.v. het Bestuursbureau; alleen het laatste document wordt aan de NVAO verstuurd.

Visitatie

Opleidingen worden eens in de zes jaar extern gevisiteerd en dienen daarna bij de NVAO een rapport in voorbehoud van de accreditatie, zie ook [Hoofdstuk 2c. Externe Kwaliteitszorg](#).

- Het visitatieproces start met het schrijven van een **Zelfevaluatie**rapport. Dit vormt de basis van de gesprekken die de visitatiecommissie voert met vertegenwoordigers van de opleiding tijdens het visitatiebezoek. De opleidingsdirecteur is primair verantwoordelijk voor het opstellen van deze zelfevaluatie (uiteeraard in overleg met o.a. de opleidingscommissie, de examencommissie, de studieadviseur en andere betrokkenen).
- Ook wordt er een **informatiedossier** t.b.v. de visitatiecommissie opgesteld.
- Daarnaast kan er een **proefvisitatie** worden georganiseerd.
- Bij een positieve aanbeveling van de visitatiecommissie, en een heraccreditatie van een opleiding door de NVAO, levert de opleiding vervolgens (aan de hand van de aanbevelingen van de visitatiecommissie) een zogenaamd Plan van Aanpak aan dat goedkeuring behoeft van het faculteitsbestuur en College van Bestuur.

Zie voor meer informatie over planning van midterm & visitatie [Bijlage III: Conceptplanning midterm & visitatie](#), incl. actoren en verantwoordelijkheden.

Faculteit (jaarlijkse cyclus)

Facultair jaarverslag

Dit jaarverslag geeft de overkoepelende zaken m.b.t. het onderwijs bij de faculteit weer, mede gebaseerd op evaluaties over de onderwijsvoorzieningen, streefcijfers en prestatie-indicatoren en verbeterplannen.

²⁰ NB het PvA kan ook onderdeel zijn van het opleidingsjaarverslag van het betreffende jaar.

Evaluaties en onderzoeken

De faculteit maakt bij het opstellen van het onderwijsjaarverslag gebruik van de Nationale Alumni Enquête (NAE), Nationale Studenten Enquête (NSE), het jaarverslag van de ombudsfunctionaris, en de jaarverslagen van de onderwijsvoorzieningen voor studenten (Career Service, FSW Honours College, Master Thesis Lab en POPcorner).

Managementrapportages

Ook wordt er gebruik gemaakt van management rapportages, o.a. gegevens uit de opleidingskaarten zoals contacturen, instroom, studierendement, etc. Ook deelname van studenten aan het Honours College, en deelname van docenten aan de BKO en SKO worden meegenomen in het kader van professionalisering.

Facultaire onderwijsagenda

De facultaire onderwijsagenda stelt thema's vast waar de faculteit zich in het komende academisch jaar op wil focussen. Deze thema's en bijbehorende acties vloeien voort uit het VSP en evt. gemene delers m.b.t. verbetermaatregelen uit de opleidingsjaarverslagen en het facultair onderwijsjaarverslag. De onderwijsagenda wordt door de VCO en FR besproken tijdens de bespreking van het facultaire onderwijsjaarverslag en als voorbereiding op het komende academisch jaar.

5. Het Kwaliteitszorgsysteem bij FSW

Hieronder is per actor weergegeven welke taken er bij iedere fase van de PDCA-cyclus horen. In het algemeen geldt dat er in het faculteitsreglement meer informatie beschikbaar is over de samenstelling, benoeming en taken van genoemde gremia (EC's, FB, FR, IB's, OLC's, TC's, VCO). Ook de Wet Hoger Onderwijs (WHW) verstrekt in algemene zin informatie over de juridisch bepaalde verantwoordelijkheden van de diverse actoren. In Bijlage I is de planning voor de interne kwaliteitszorg verder gespecificeerd.

5a. Het Kwaliteitszorgsysteem bij FSW per actor, beschreven volgens de PDCA-cyclus

Faculteitsbestuur

Bij FSW berust de algemene leiding van de faculteit bij het faculteitsbestuur (FB), bestaande uit een student-lid (assessor), de decaan (tevens voorzitter), de vice-decaan Onderwijs, de vice-decaan Onderzoek en Impact en de portefeuillehouder Bedrijfsvoering.

Het FB stelt jaarlijks beleidskaders vast, houdt toezicht op de uitvoering van de Onderwijs- en Examenregelingen (OER-en) en ziet erop toe dat binnen de faculteit uitvoering wordt gegeven aan de door het CvB vastgestelde kaders en protocollen met betrekking tot de inrichting en hantering van de kwaliteitszorg voor het onderwijs in de faculteit. Het FB is er tevens voor verantwoordelijk dat IB's en BKO Commissie, Career Service, EC's, Honours College en TC's eenmaal per jaar rapporteren over zowel het functioneren van de kwaliteitszorg als de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs in de faculteit.

PDCA-fase	Taken
Plan	• Stelt de beleidskaders vast die relevant zijn voor de onderwijskwaliteit (voor 26-27 o.a. herwaardering Visie- en Strategieplan, inclusief werkplannen, docentprofessionalisering, AI en onderwijs, LLO, samenwerking externe partners (LDE en UNA Europa), professionalisering medezeggenschap, Selectie en Plaatsing, Code of conduct) en informeert de betrokkenen (FR en indien relevant: OLC, IB/OB/OD, OSC, Communicatie); • Stelt procedures vast voor de interne kwaliteitszorg en informeert de betrokkenen (o.a. beleidsmedewerkers kwaliteitszorg, OLC, FR, IB's, leden EC's, TC's, BKO commissie); • Stelt de Onderwijs- en Examenregelingen (OER-en) vast, na voorafgaande instemming van de Opleidingscommissies en de Faculteitsraad.
Do	• Benoemt OD's en leden van de BKO Commissie, EC's, IB's en TC's (en Selectiecommissies, indien er een numerus fixus van toepassing is en dit niet is doorgemandateerd aan de TC); • Borgt docentprofessionalisering middels BKO en SKO (deels gedelegeerd aan instituten) en overige cursussen, controleert de basiskwalificaties van docenten en geeft deze uit. • Coördineert de onderwijskwaliteitszorg, door in gesprek met de VCO en IB's beleidskaders en functioneren regelmatig te adresseren; • Draagt verantwoordelijkheid voor de materiële faciliteiten inzake het onderwijs.
Check	• Stelt een jaarverslag op, op basis van managementrapportages, gesprekken met OD's, EC's en IB's, jaarverslagen van instituten en overige gremia (BKO Commissie, Career Service, EC's, Honours College, TC's) en overige evaluatiegegevens.
Act	• Coördineert de informatie tussen universiteit, faculteit en instituten (incl. jaarverslagen van instituten, BKO commissie, EC's, Honours College, Career Service en de faculteit zelf); • Stelt de opleidingsjaarverslagen ter beschikking van de FR; • Stimuleert waar nodig acties voor verbetering op opleidingsniveau, wanneer de kwaliteit onvoldoende geborgd lijkt, stelt hiervoor een Plan van Aanpak op, inclusief een PvA voor monitoring.

Instituutsbestuur

De besturen van de instituten (IB's) bestaan uit de wetenschappelijk directeur, de opleidingsdirecteur(en) en een studentlid. De IB's zijn verantwoordelijk voor het bestuur en de inrichting van het instituut, en zijn daarmee tevens verantwoordelijk voor het onderwijs van de onder het instituut vallende opleidingen. Dit betekent dat zij de opleidingsprogramma's (in overleg met het FB) vaststellen, de onderwijsbeoordelingen monitoren en op opleidingsniveau reflecteren op de onderwijskwaliteit. De IB's zorgen

voor de inzet van gekwalificeerde docenten voor het onderwijsprogramma's, evenals voor adequate bemensing van de diverse gremia op instituuts- en faculteitsniveau. Zij worden in dit alles geadviseerd door de Instituutsraad (IR).

Opleidingsbestuur

De opleidingsbesturen bestaan uit de opleidingsdirecteur(en) Master en Bachelor en een studentlid. De OB's zijn verantwoordelijk voor de organisatie en integratie van het onderwijs dat wordt gegeven ter uitvoering van de desbetreffende onderwijs- en examenregeling.

Opleidingsdirecteur

De Opleidingsdirecteur van het instituut (OD) is als lid van het IB direct verantwoordelijk voor de onderwijsvoorzieningen ten behoeve van de bachelor- en masteropleidingen van het instituut; en is tevens eindverantwoordelijk voor onderwijsevaluaties en voor terugkoppeling van de resultaten en de daaruit volgende verbeteracties aan studenten in de opleiding.

Hieronder zijn de taken van instituutsbestuur, opleidingsbestuur en opleidingsdirecteur samen beschreven volgens de PDCA-cyclus.

PDCA-fase	Taken IB	Taken OB	Taken OD
Plan	- Gekwalificeerde docenten voor het onderwijsprogramma inzetten; - Adequate bemensing van de gremia (instituut en faculteit) verstrekken.	- Het FB adviseren over de vaststelling of wijziging van de OER'en; - Opleidingsprogramma's vaststellen (in overleg met IB en FB)	- Het onderwijsprogramma opstellen, met aandacht voor eindtermen, de opbouw van de leerdoelen en toetsing en evaluatie, de personeelsinzet (in overleg met het IB) en het universitaire en facultaire beleid t.a.v. het onderwijs. Dit alles in nauw overleg met de OLC; - Het FB adviseren over de didactische vaardigheden van docenten.
Do	Onderwijsevaluaties monitoren (directe verantwoordelijkheid van de OD en OLC).	- Regelmatig overleg met de OLC('s) over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs; - Relatie met voorgezet onderwijs behouden om afstemming met opleiding te waarborgen.	- Regelmatig overleg met de OLC('s) om te reflecteren op de uitvoering van de OER(en) en bij te sturen waar nodig; - Regelmatig overleg met de EC en TC('s) om het toetsbeleid en de kwaliteit van de instroom te bewaken en bij te sturen waar nodig; - Studentenvergaderingen beleggen over programma, docenten en toetsing; - Docentenvergaderingen beleggen over doelen, resultaten en evaluatie.
Check	- Samenhang van onderwijs en onderzoek op het wetenschapsgebied van het instituut controleren - Borging van het onafhankelijk en deskundig functioneren van de EC controleren - Reflecteren op de onderwijskwaliteit van het opleidingsprogramma, tevens middels het opleidingsjaarverslag (directe verantwoordelijkheid van de OD, geadviseerd door de OLC)	De jaarlijkse opleidingsjaarverslagen vaststellen (samen met de OLC's en in overleg met IB)	(Via een opdracht aan de OLC's) wordt de kwaliteit van cursussen geëvalueerd, incl. stages en/of scripties, en evt. het programma als geheel
Act	Met OD (en advies van de OLC) o.b.v. het jaarverslag eventuele verbeteracties van het onderwijs bepalen, incl. benodigde monitoring		Actief implementeren en monitoren van suggesties ter verbetering die uit het jaarverslag en de rapportage van OLC('s) en/of FB naar voren komen

Examencommissie

De Examencommissie (EC) wordt door het IB ingesteld en door het FB benoemd voor ten minste drie jaar; en bestaat uit 3-7 deskundigen op het gebied van hun opleiding. Er zijn in totaal vier Examencommissies (EC's) verbonden aan FSW, één per instituut.

Hun taken betreffen in algemene zin de kwaliteitsborging van toetsing, zowel op het niveau van de individuele student, als op het niveau van het toetsproces bij een instituut. Wat betreft het individuele niveau van de student wordt door de EC vastgesteld of dit voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. Daarbij borgt zij de kwaliteit van examens en tentamens en reflecteert zij op de kwaliteit van toetsing binnen het instituut.

PDCA-fase	Taken
Plan	• Regels en richtlijnen opstellen om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen; • Regels en richtlijnen vaststellen over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.
Do	• Examinatoren aanwijzen; • Uitreiken van een getuigschrift en een supplement als bedoeld in artikel 7.11 van de wet ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd; • Uitbrengen van het (bindend) studieadvies (BSA) als bedoeld in artikel 7.8b van de wet – dit namens het FB; • Bemiddelen, of aanwijzen van andere examinatoren in situaties waarin een student bezwaar heeft tegen het cijfer dat een docent heeft gegeven; • Maatregelen nemen en/of sancties opleggen indien een student of extraneus fraudeert; • Overig (bijzondere gevallen): ○ Toestemming verlenen voor een (door een student) samengesteld programma; ○ Vrijstelling verlenen voor het afleggen van één of meer tentamens op één van de gronden die zijn vermeld in de OER; ○ Verlengen van de in de OER bepaalde geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens; ○ Bepalen of een tentamen mondeling, schriftelijk of op een andere wijze wordt afgelegd, in afwijking van hetgeen daarover in de OER is geregeld; ○ Bepalen of een tentamen in openbaarheid wordt afgenomen, in afwijking van hetgeen daarover in de OER is geregeld; ○ Toegang verlenen tot het afleggen van een of meer onderdelen van het afsluitend examen voordat hij het propedeutisch

	examen van de desbetreffende opleiding met goed gevolg heeft afgelegd;
Check	- Borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens (en antwoordmodellen), inclusief bachelor- en masterscripties/ eindwerkstukken; (Jaarlijks) een verslag opstellen van haar werkzaamheden t.a.v. het FB
Act	(Jaarlijks) Bevindingen en functioneren van de EC bespreken met de OD en de vice-decaan (FB).

Toelatingscommissie

De toelatingscommissie (TC) bestaat uit 3-5 leden die onderwijs bij de opleiding verzorgen, zij worden aangesteld door het faculteitsbestuur voor een periode van tenminste 2 jaar. Alle instituten hebben een toelatingscommissie (TC), waarbij CAOS en PoWe aparte TC's voor de bachelor (PoWe ook voor de specialisaties) en master hanteren. Psychologie heeft 3 TC's, namelijk ook een aparte commissie voor de research master, wat het totaal aan TC's op acht brengt.

De TC's toetsen of een aspirant-student voldoet aan de in de wet (evt. de universitaire regeling 'Toelating masteropleidingen'), en de in de Onderwijs- en Examenregeling (van de desbetreffende masteropleiding) vastgelegde criteria voor toelating tot die opleiding. Daarmee bewaken zij de kwaliteit van de studenteninstroom en reflecteren zij op hun functioneren middels een jaarverslag.

Faculteitsraad

De Faculteitsraad (FR) is een facultair medezeggenschapsorgaan, dat bestaat uit 14 leden, waarvan 7 medewerkers en 7 studentleden (zij worden via jaarlijkse verkiezingen verkozen). De Faculteitsraad (FR) heeft instemmingsrecht aangaande de Onderwijs- en Examenregeling (OER) van de verschillende opleidingen. Zij voert daarnaast bestuurlijk overleg over het onderwijs met het Faculteitsbestuur (FB) en kan het FB gevraagd en ongevraagd adviseren aangaande het onderwijs.

PDCA-fase	Taken
Act-Plan	- Het faculteitsbestuur behoeft de voorafgaande instemming (en/of advies) van de faculteitsraad voor elk besluit tot vaststelling of wijziging van onder meer - het faculteitsreglement - het meerjarenplan (VSP) - de nadere facultaire regeling van en het beleid met betrekking tot de zorg voor de kwaliteit van het onderwijs - de OERen van elke opleiding in de faculteit met een aantal uitzonderingen, zoals de regeling van de inhoud van de opleidingen en van de examens, de eindtermen, de inrichting van de praktische oefeningen en de studielast.

	• Gevraagd en ongevraagd adviseren van het FB over onderwijsaangelegenheden (inclusief de begroting)
Do-Check	• Onderwijsevaluaties met het FB bespreken (voor zover relevant op facultair niveau). • De ‘facultaire onderwijsagenda’ (en evt. de onderliggende opleidingsjaarverslagen en opleidingskaarten) met het FB bespreken

Opleidingscommissie

De Opleidingscommissie (OLC) kent een paritaire samenstelling met een even groot aantal studentleden als stafleden. De omvang kan naar gelang de omvang van de opleiding verschillen. Er zijn in totaal zeven OLC's actief bij FSW:

- CAOS: OLC
- IPW: OLC
- PoWe: Bachelor OLC, Master OLC
- Psy: Bachelor OLC, Master OLC, Research Master OLC

De opleidingscommissies (OLC's) van de instituten hebben als medezeggenschapsorgaan adviserende bevoegdheden aangaande het onderwijs, evenals instemmingsrecht op delen van de OER. De OLC is onderdeel van de interne kwaliteitszorg, doordat zij de onderwijskwaliteit bewaakt (voor een belangrijk deel door monitoring van de resultaten van de cursusevaluaties), eventuele knelpunten aan de orde stelt en adviseert over de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijsbeleid.²¹

PDCA-fase	Taken
Act-Plan	• Adviseert gevraagd en ongevraagd aangaande de tekst en praktijk van de Onderwijs- en Examenregeling (OER); • Adviseert gevraagd en ongevraagd het Instituutsbestuur, de Opleidingsdirecteur en het Faculteitsbestuur over het onderwijs van het instituut.
Do-Check	• Bespreekt de cursus- en programmaevaluaties; • Stelt samen met de Opleidingsdirecteur het jaarlijkse opleidingsjaarverslag op.

Onderwijs Servicecentrum

Het Onderwijs Servicecentrum (OSC) is een cruciale actor in het verzorgen en faciliteren van de kwaliteitszorg bij FSW (**do** in de PDCA-cyclus); zowel in haar verantwoordelijkheid voor de faciliteiten (onderwijsorganisatie en het verstrekken van informatie hierover, tentamenorganisatie, archivering van eindwerkstukken, etc.) als in haar taak om de evaluatieformulieren voor studenten over het onderwijs te verzorgen. Zie ook Hoofdstuk 3c.

²¹ [Kwaliteitszorg in onderwijs – Universiteit Leiden](#)

Het hoofd van het OSC is tevens regiehouder op de processen aangaande reglementen (OER-en en Selectiereglementen).

5b. Overige betrokkenen bij de kwaliteitszorg binnen FSW

Overige betrokkenen zijn:

- Bestuurlijk (BB, CvB, VCOw), vooral in de *Plan-Act* fases
- Adviserend (alumniverenigingen, BKO commissie²², SKG, Raad van Advies, faculteitsbureau (afdeling Onderwijsbeleid), studieadviseurs, vooral in de *Plan* fase
- Uitvoerend (beleidsmedewerkers onderwijs, Career Service, docenten, Honours College, POPcorner, SOLO), vooral in de *Do-Check* fases

PDCA-fase	Taken
Plan	• Het universitair bestuursbureau (BB) stelt in opdracht van het College van Bestuur (CvB) beleidskaders voor onderwijs en onderwijskwaliteitszorg vast. • De Maatschappelijke Raad van Advies is een onafhankelijk adviesorgaan dat eenmaal per jaar het FB adviseert over strategisch beleid op belangrijke thema's binnen de faculteit, vanuit persoonlijke deskundigheid en maatschappelijke ervaring. De MRvA wordt ad hoc samengesteld op basis van het te bespreken thema. • Alumniverenigingen/coördinatoren stemmen het alumnibeleid van instituten af op dat van de faculteit en universiteit. • De Studentenklankbordgroep (SKG; bestaande uit bestuurlijk actieve leden) formuleert ideeën ten behoeve van het facultaire beleid • De Raad van Advies van een instituut adviseert het IB over de strategie en toekomst van de opleidingen • Het faculteitsbureau (Onderwijsbeleid) adviseert het FB over het onderwijsbeleid bij FSW. • De facultaire Vaste Commissie Onderwijs (VCOw) adviseert het FB over het facultaire onderwijsbeleid, het beleid met betrekking tot onderwijskwaliteitszorg, de OER-en en onderwijsprogramma's.
Do	• Docenten voeren hun onderwijs uit. • De BKO-commissie adviseert het FB over het uitgeven van BKO-certificaten.
Check	• Docenten evalueren hun onderwijs, in samenspraak met onderwijscoördinatoren/OD's en OLC's. • Het BB levert informatie voor de jaarverslagen van opleidingen en faculteit aan: opleidingskaart, NSA en NSE gegevens .

²² **NB** De BKO commissie is formeel gezien een adviesorgaan, aangezien zij het faculteitsbestuur adviseert over het uitgeven van een certificaat voor basiskwalificatie – ergo de kwaliteit/professionalisering van de staf. In de praktijk zit dit echter meer in de uitvoering (dossiers beoordelen) dan in de planningsfase.

	De BKO-commissie, de Career Service, het Honours College en de POPcorner schrijven allen een jaarverslag voor het FB, waarin zij reflecteren op het eigen functioneren.
Act	De studieadviseurs adviseren de OD en OLC over knelpunten in het onderwijs die de studie belemmeren.

6. Samenhang tussen interne en externe kwaliteitszorg

In het algemeen kunnen de volgende conclusies worden getrokken over de samenhang tussen interne en externe kwaliteitszorg:

- Een sterk opgezet en ingebed systeem van interne kwaliteitszorg bevordert hoogstwaarschijnlijk de uitkomsten van de externe kwaliteitszorg, aangezien dit a) de betrokkenheid van de faculteit en opleiding bij de onderwijskwaliteit aantoonst en b) systematische, geïntegreerde verzameling van gegevens bevordert over de opzet en kwaliteit van het onderwijs
- Interne en externe kwaliteitszorg volgen beide een PDCA-cyclus, waarbij de interne kwaliteitszorg een jaarcyclus volgt en de externe kwaliteitszorg een zesjaarlijkse cyclus. De interne kwaliteitszorg is dan ook meer aanwezig in de dagelijkse praktijk van de onderwijskwaliteit monitoren en borgen. Het is wenselijk om de externe kwaliteitszorg zoveel mogelijk in te richten met documentatie van de interne kwaliteitszorg, om de werkdruk voor alle actoren beheersbaar te houden.
- De externe kwaliteitszorg is als volgt in een PDCA-cyclus te vatten (waarbij de **do** en **check**-fases zijn samengenomen, aangezien het doel van de externe kwaliteitszorg het evalueren van de onderwijskwaliteit is):

PDCA-fase	Midterm	Visitatie
Plan	OD (i.s.m. IB en OLC) bereidt een informatiedossier voor op basis van opleidingsjaarverslagen en doorgevoerde verbeterpunten, en een opzet voor de midterm.	- FB stelt in overleg met IB's de agenda voor de onderwijsvisitaties vast in het kader van externe kwaliteitszorg; - OD (i.s.m. IB en OLC) bereidt een informatiedossier voor op basis van opleidingsjaarverslagen en doorgevoerde verbeterpunten.
Do-Check	Midterm wordt intern uitgevoerd, indien gewenst met een focus op ontwikkeling. Instituut brengt een rapport uit.	Visitatiecommissie neemt informatiedossier door en visiteert de opleiding, brengt op basis hiervan incl. een toetsing aan de wettelijke kwaliteitseisen een oordeel (aan de NVAO) en advies (aan de opleiding) uit.
Act	Verbeterpunten (in anticipatie van de visitatie) worden doorgevoerd, gemonitord door OD, OLC en FB	OD schrijft, wanneer nodig, een Plan van Aanpak op basis van het visitatierapport – om de onderwijskwaliteit (verder) te borgen en te verhogen

Zie [Hoofdstuk 2c](#) voor een concrete conceptplanning van het midterm- en visitatieproces.

Bijlage I: Academische jaarkalender Onderwijs & Kwaliteitszorg

De jaarkalender Onderwijs & Kwaliteitszorg geeft voor het academisch jaar 2026-2027 informatie over welke onderwijsprocessen (zie 3d. Welke processen spelen, naast kwaliteitszorg, een rol bij het organiseren van het onderwijs?) en kwaliteitszorgprocessen (zie 2b. Interne Kwaliteitszorg) door de verschillende actoren in de tijd (zie 5a. Het Kwaliteitszorgsysteem bij FSW per actor, beschreven volgens de PDCA-cyclus) worden verzorgd.

De jaarkalender is als link beschikbaar:

[Jaarkalender Onderwijs en Kwaliteitszorg 2026-2027](#)

Bijlage II: Overzicht visitaties & midterms 2025-2031, inclusief data waarop accreditatie verloopt

Overzicht visitaties & midterms 2025-2031

Jaar	Midterm	Visitatie
2025	IPW ResMas Q1; Psy ResMas	
2026	Ba & Ma PoWe: Q3	Ba & Ma IPW Q2 Ba & Ma Psy Q2
2027		Ba & Ma CAOS Q1 ResMas IPW Q2 ResMas Psy Q2
2028		
2029	Ba & Ma IPW Q2 Ba & Ma Psy Q2	Ba & Ma PoWe Q1
2030	Ba & Ma CAOS Q1 ResMas IPW Q2 ResMas Psy Q2	
2031		

Accreditatiegegevens per opleiding

Voor CAOS, IPW en Psychologie is er eind 2021 landelijk verlenging van de accreditatiedatum verstrekt vanuit OC&W.²³

Instituut	Opleiding	CROHO nummer	Datum accreditatie	Einddatum accreditatie
CAOS	Bachelor Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	50035	19-06-2019	01-5-2027
	Master Cultural Anthropology and Development Sociology	60156	19-06-2019	01-5-2027
IPW	Bachelor Pedagogische Wetenschappen	56607	29-06-2018	1-11-2026
	Master Education and Child Studies	60396	29-06-2018	1-11-2026
	Research Master Developmental Psychopathology in Education and Child Studies	60159	18-02-2022	1-11-2027
PoWe	Bachelor Politicologie	56606	13-12-2023	1-11-2029
	Master Political Science	60203	13-12-2023	1-11-2029

²³ [Registratie Instellingen en Onderwijs – DUO Zakelijk](#)

Psy	Bachelor Psychologie ²⁴	56604	31-12-2018	1-11-2026
	Master Psychology	66604	31-12-2018	1-11-2026
	Research Master Psychology	60383	17-02-2022	1-11-2027

Bijlage III: Conceptplanning midterm & visitatie, incl. actoren en verantwoordelijkheden

Hieronder staat een conceptplanning voor een midterm en visitatie gegeven. Daarbij is rekening gehouden met de zesjaarlijkse cyclus, waarbij een midterm na 3 jaar gehouden wordt en een visitatie na 6. Voorbereidingen op de midterm beginnen dus in jaar 3, voorbereidingen op de visitatie beginnen in jaar 5.

Conceptplanning midterm, gevat in academische jaren

Wat	Wie	Deadline
- Instituut maakt op basis van PvA (eerdere visitatie) en daaropvolgende opleidingsjaarverslagen een plan van uitvoering (PvU) voor de midterm, met de belangrijkste (ontwikkel)vragen als leidraad. Het PvU wordt ter akkoord voorgelegd aan het CvB. - Instituut vraagt o.b.v. PvA indien gewenst advies aan FB & Faculteitsbureau(mogelijk ook over samenstelling Midterm Review Commissie). - Instituut stelt Midterm Review Commissie samen op basis van de belangrijkste (ontwikkel)vragen en opzet. - Instituut overlegt indien gewenst (bij verzoek om ondersteuning) met evaluatiebureau.	IB/OD IB/OD > FB > SAZ/CvB	Jaar 3: sept Jaar 3: sept Jaar 3: sept Jaar 3: sept
Instituut stelt informatiedossier vast (afhankelijk van opzet en vragen bij midterm; b.v. notitie met ontwikkelvragen + context, visitatierapport en plan van aanpak, OER, evt. opleidingsjaarverslagen/ opleidingskaarten/ jaarverslagen EC).	IB/OD	Jaar 3: sept-nov
Instituut verstuurt informatiedossier naar de Midterm Review Commissie.	IB/OD → MRC	Jaar 3: nov
Midterm vindt plaats op de campus.	IB	Jaar 3: dec
Bondig rapport van Midterm Review opstellen inclusief PvA als voorbereiding op de aankomende visitatie, evt. ondersteund door evaluatiebureau en/of met input van de Midterm Review Commissie	IB / bureau / MRC / CvB ter info	Jaar 4: feb
PvA voor visitatie, incl. evt. rapport van Midterm Review aan Faculteitsbestuur, evt. ter bespreking met de VCO	IB → FB (evt. VCO)	Jaar 4: feb Jaar 4: feb

²⁴ De Bachelor Psychologie wordt zowel in het Engels als in het Nederlands aangeboden.

PvA n.a.v. midterm (mag in de vorm van het opleidingsjaarverslag) + bespreking door OLC (mag in notulen) versturen aan Bestuursbureau, via Faculteitsbureau		
---	--	--

Conceptplanning Visitatie, gevat in academische jaren

Wat	Wie	Deadline
- Verzoek aan College van Bestuur om heraccreditatie. - Instellingsbesluit voor visitatie. - Goedkeuring samenstelling panel - Verzoek om zelfstudie aan Instituutsbestuur.	FB CvB/SAZ CvB FB	Jaar 4: sept
Kickoff meeting en schrijven zelfstudie.	IB (+OLC), FB, SAZ	Jaar 4: okt
- Vaststellen van concept zelfstudie. - Aanbieden concept zelfstudie aan Faculteitsbestuur. - Goedkeuren zelfstudie. - Versturen zelfstudie naar College van Bestuur.	IB IB FB FB	Jaar 5: feb/mrt
- Aanbieden van zelfstudie met begeleidende brief aan VBI. - Schriftelijk antwoorden op vragen van visitatiecommissie.	CvB IB, FB	Jaar 5: april
Bezoek Visitatiecommissie.	IB, FB	Jaar 5: juli
- Aanbieden concept visitatierapport aan College van Bestuur. - Aanbieden concept visitatierapport aan Faculteitsbestuur en Instituutsbestuur.	VBI SAZ	Jaar 5: sept
Schriftelijk reageren op concept rapport van de Visitatiecommissie.	IB, FB	Jaar 5: okt
Publicatie Visitatierapport.	VBI	
Aanvraag accreditatie van opleidingen aan NVAO.	SAZ	Jaar 5: nov
Reactie op conceptbesluit NVAO.	SAZ, FB, IB	Jaar 5: dec
Definitief besluit NVAO.	SAZ, FB, IB	
Vaststellen van Plan van Aanpak.	IB	Jaar 6: feb
- Goedkeuren van Plan van Aanpak. - Toezen Plan van Aanpak aan College van Bestuur.	FB FB	Jaar 6: feb
Bespreking van Plan van Aanpak met het Instituutsbestuur en Faculteitsbestuur.	CvB/SAZ	Jaar 6: maart
Reactie op Plan van Aanpak.	CvB	Jaar 6: april